

МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТИТУТУ РЕЛІГІЇ З МЕТОЮ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНОЦЕНТРИЗМУ ПРАВОСЛАВНИХ УКРАЇНЦІВ ЛУГАНСЬКОЇ І ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ. НОВИЙ КУРС ПЦУ НА СХОДІ УКРАЇНИ

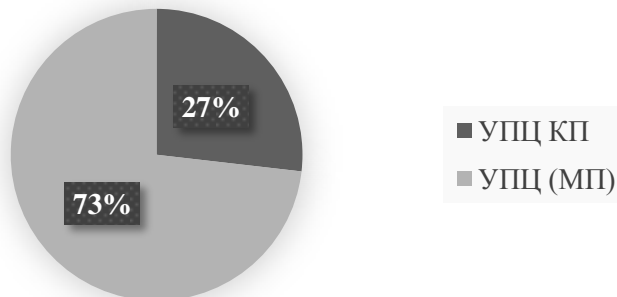
Проценко Павло Вадимович

аспірант Школи журналістики Національного університету «Києво-Могилянська академія»

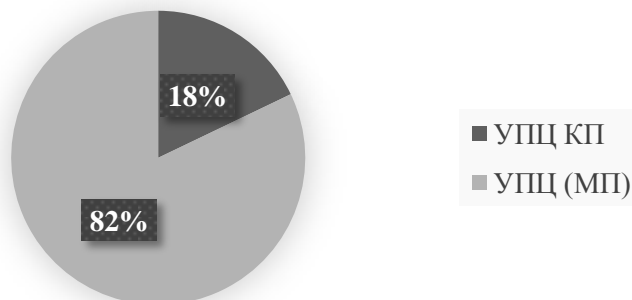
Поступова ізоляція населення Луганської і Донецької областей в інформаційно-культурній сфері від основної частини України бере свій початок в кінці 90-х років ХХ століття [2]: інформаційний, культурний, релігійний вплив Росії на українське прикордоння виявився неспівставним з можливостями і ресурсами для опору з боку України [4]. Складна економічна ситуація, масовий виїзд місцевого населення на заробітки в РФ, закріплення олігархічних кланів при владі і, як наслідок, створення і діяльність однієї політичної партії - всі ці чинники призвели до посилення відцентрових тенденцій у настроях місцевих громадян цих областей України. Обласна і місцева влада номінально вважалася українською.

Подібний стан суспільства відобразився і в релігійній царині. Російська Федерація використовуючи свою провладну конфесію РПЦ, а через неї УПЦ МП за допомогою економічних важелів, через залежний бізнес, олігархів максимально швидко наповнила Луганську і Донецьку області власними парафіями [6].

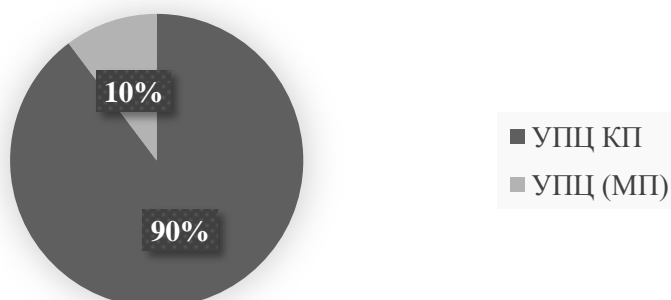
**Кількість парафій в Україні
станом на 2014 р.**

**Кількість парафій в Україні
станом на 1997 р.**

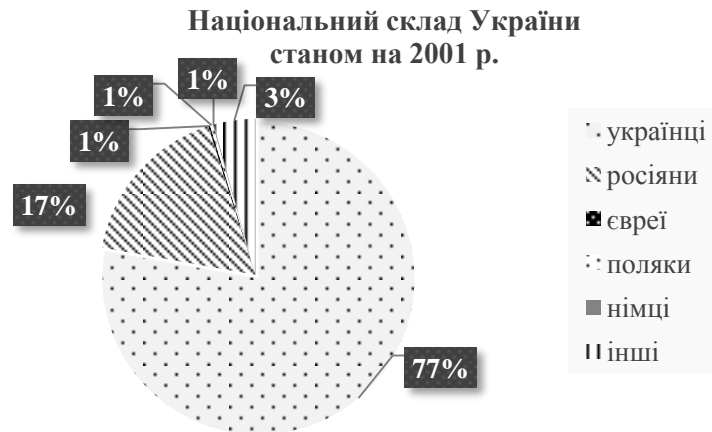

**Кількість парафій в Луганській області
станом на 2011-2013 рр.**

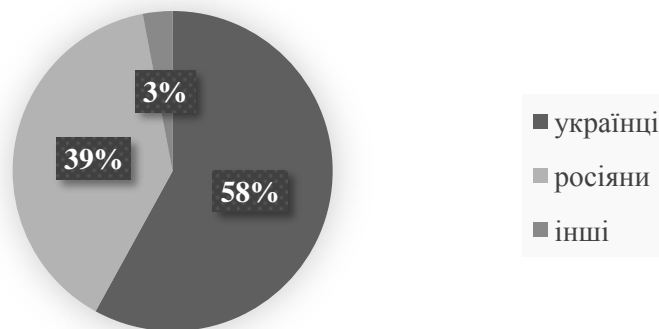

Діяльність РПЦ – УПЦ МП слугувала потужною пропагандистською силою, на яку спиралась Росія в своїй інформаційній присутності. Штучні обмеження в інформаційному, культурному, релігійному і політичному просторі, які створила місцева влада, керована олігархами, і яким ніяк не протистояла влада центрального уряду, - вели до неминучого розквіту сепаратизму [7].

Не допомогло подолати тенденції до сепаратизму і те, що більшість населення Луганської і Донецької областей до 2014 року – українці [6].

Національний склад Луганської області станом на 2001 р.

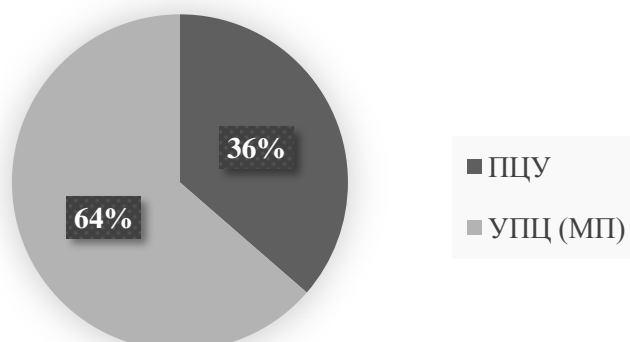

Події 2014 року, водночас з початковим етапом військової кампанії Російської Федерації на Сході України доводять досконалу стратегічну підготовленість агресора [3].

Плани по дезорієнтації місцевого українського населення в культурній, релігійній та інформаційній площині, місцевий сепаратизм, заледве не призвели до катастрофи на кшталт миттєвої втрати Криму. Важливо відзначити, що саме ці три напрямки ворожої діяльності (у культурній, релігійній та інформаційній площині) є основними опорами ідеології «руського міра» [8].

Сучасна ситуація на Сході України кардинально змінилася за роки війни: реалізовано нагальні заходи по створенню нового інформаційного, культурного, політичного простору. Наступним кроком ми бачимо повернення на ці терени релігійної свободи, привласненої раніше РПЦ – УПЦ МП [6].

Кількість парафій в Україні станом на 2021 р.

Потреба забезпечення миру на Сході України вимагає рішучих кроків зі сторони уряду, за обов'язкової умови: не залишити поза увагою зняття, які були використані агресором для дестабілізації, в тому числі і православну релігію.

Православне християнство – націєутворююча релігія для українців. Це опосередковано підтверджується і деструктивними діями Росії по використанню потенціалу православ'я у підготовці до війни з Україною на Сході; в ідеології «русского міра». Підміна чистого релігійного складника гібридною боротьбою відбувалася спершу приховано, але тільки до часу надання Томосу про автокефалію ПЦУ. Відбулася подія, що потенційно сприяє піднесенню релігійного життя православного українця, - надання автокефалії ПЦУ. Відбулася поразка політики Росії, спрямованої на дискредитацію української держави у сфері спроможності досягнення єдності і канонічного статусу для Православної церкви українського народу (за моделлю Вселенського патріархату) [1]. По факту надання Томосу, ПЦУ отримала рівні канонічні права з РПЦ – УПЦ МП. Це створило можливість для чесної та відкритої релігійної конкуренції на Сході України [5]. Без політичного тиску, адмінресурсу, інформаційних війн – забезпечивши свободу віросповідання, рівні умови для всіх конфесій.

Задля цього необхідно привернути увагу керівництва ПЦУ до єпархій Луганської та Донецької областей:

– взяти до розгляду, як першочергову історичну місію по поверненню своєї канонічної території на Сході України, та поверненню православних українців до лона власної канонічної церкви України (обов'язково в присутності легатів Вселенського патріарха Варфоломія);

– зобов'язати всі єпархії ПЦУ, що мають власні духовні навчальні заклади, в обов'язковому порядку сприяти щорічному відкриттю у прифронтових єпархіях не менше п'яти парафій з повним фінансовим забезпеченням призначених туди священників, які мають бути призначені безпосередньо з цих єпархій (випускників духовних навчальних закладів);

– зобов'язати всі єпархії ПЦУ обумовити виконання положення про ліцензування або надання дозволу на служіння військовим капеланом попередньою службою парафіяльним священником у Луганській та Донецькій єпархіях на протязі 3-ох років.

2. Звернутися з офіційним листом до керівництва всіх організацій діаспори українців у США та інших країн з метою прямого узалежнення розгляду можливості надання будь-якої фінансової допомоги структурам ПЦУ лише у зв'язку з їх успіхами в просуванні експансії ПЦУ в єпархіях Сходу України.

На нашу думку, дотримання таких дій зі сторони керівництва ПЦУ водночас із підтримкою громадянського суспільства - призведуть до безповоротної консолідації української нації та стануть вагомим аргументом на користь значущості релігії в сучасному українському суспільстві.

Література:

1. Labour migration from Ukraine: Changing destinations, growing macroeconomic impact. URL: <https://www.german-economic-team.com/ukraine/en/policy-study-02-2019-2/>
2. Ветринський, І. М. Геополітичні передумови російської агресії проти України: Науковий вісник Гівея, 2015. №99. С. 316-320.
3. Захист культурних цінностей під час збройного конфлікту на Сході України URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/7456>
4. Коваль Д. О., Коваль Д. А., Бусол К. І., & Бусол Е. І. Захист культурних цінностей під час збройного конфлікту на Сході України: КІС. Київ, 2014.
5. Погляд збоку: релігійна система України нагадує американську URL: https://risu.ua/poglyad-zboku-religiyna-sistema-ukrajini-nagadyue-amerikansku_n63702/amp
6. Скляр В. Чисельність та етновний склад населення не підпорядкованих Україні територій Донецької та Луганської областей: Наукові записки. Випуск 5-6(85-86). К: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України. С. 254-278.
7. У Сєверодонецьку відбувся «з'їзд регіонів» URL: https://www.bbc.com/ukrainian/domestic/story/2004/11/041128_severodoneck
8. Черенков, М. Виклик релігійній свободі та духовно-конфесійному плюралізму України: ідеологія та терор русского міра. Схід, 2015. №2. С. 30-34.

RELIGIOUS TRANSITIONS IN UKRAINE: POLITICAL SUPPORT, TOMOS AND ATTITUDES TOWARDS IT

Salnikova Svitlana

PhD in Sociology, Associate Professor
at the Department of Methodology and Methods of Sociological Research,
Faculty of Sociology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

The issue of religion in Ukraine appeared in the scientific focus of international research for the first time due to the events on the Maidan in 2013-2014 [7] and intensified due to the receipt of autocephaly by the Ukrainian church in 2019 [4; 8], researchers have not overlooked the role of religion in condition of military conflict in